

דברי חתן פרס עמוס דה-שליט לשנת תש"ע

אייל סיני, תיכון עירוני ב' ע"ש רבין, מודיעין

מורים ואורחים יקרים, חברי ועדת הפרס ואנשי מכון ויצמן,

אני נרגש מאוד לעמוד כאן בפניכם ולקבל את הפרס ע"ש פרופסור עמוס דה-שליט ז"ל. ברצוני להודות לוועדת הפרס על בחירתה בי. זכיתי בכך שעבודתי תוכר בידי מכון ויצמן והמחלקה להוראת המדעים שבו. זהו כבוד גדול עבורי.

תודה מיוחדת אני חב להוריי שאני כה שמח שזכו לראותי מקבל פרס חשוב זה במקצוע שאותו אני כה אוהב.

תודה למירית סיני שעצותיה וראיית עולמה ההומנית השפיעו על גישתי לבני אדם בכלל ולתלמידים בפרט.

תודה לחמשת ילדיי שאני כה אוהב ונותנים לי כוחות כה רבים.

אני עוסק בחינוך והוראה זה 22 שנים. עיקר עבודתי מתרכז לאורך השנים ביישובי הפריפריה.

לימדתי בקריית שמונה ובקריית מלאכי וכעת, בצד עבודתי כמורה בתיכון עירוני ב' ע"ש רבין במודיעין, אני עובד כיועץ פדגוגי בתכנית עתידים להוראה - תכנית להכשרת מורים ליישובי הפריפריה.

במעבדה שלי תלוי, בצד מאמרים שונים בנושאי מדע ואיכות סביבה, נאום של יצחק רבין מ-1992 בכנס פו"מ. נאום על תרבות ה"יהיה בסדר" בצבא. רבין התרעם על חוסר היסודיות, המקצועיות והרצינות בתחומים מסוימים בצבא.

"לאחת הבעיות הכואבות שלנו יש שם, שם פרטי ושם משפחה - צירוף המילים "יהיה בסדר!" צירוף המילים הזה, שרבים מאתנו שומעים בחיי היום-יום של מדינת ישראל, הוא בלתי נסבל. מאחורי שתי המילים האלה חבוי בדרך כלל מה שלא "בסדר": יהירות ותחושת ביטחון עצמי מופרז, כוח ושררה שאין להם מקום. ה"יהיה בסדר" מלווה אותנו כבר זמן רב, שנים, והוא סממן לאווירה הגובלת בחוסר אחריות ברבים מתחומי חיינו.

ה"יהיה בסדר" - אותה טפיחת כתף חברמנית, אותה קריצת עין, אותו "סמוך עלי" - הוא סממן לחוסר סדר ומשמעת, למקצועיות שאיננה, לבטלנות שישנה. אווירת ה"חפף" היא לצערי הרב נחלת ציבורים רבים בישראל, לאו דווקא בצה"ל. היא אוכלת בנו בכל פה. ואנחנו כבר למדנו בדרך הקשה והכואבת ש"יהיה בסדר" - פירושו שהרבה מאוד לא "בסדר".

הדברים נאמרו ב-1992, ונדמה שנאמרו רק אתמול.

תרבות זו הביאה, בין השאר, להזנחה ולאטימות שגרמו לאסון הנורא בשַרְפָה בכרמל.

תרבות זו היא בין הגורמים לשפל במערכת החינוך. מערכת שבה התוצאות נמדדות בטווחי זמן ארוכים, וקשה ליצור בה קיצורי דרך.

במערכת החינוך אין אמנם להבות גדולות האוכלות-כול במהירות רבה, אולם יש בה גחלים לוחשות אשר באופן עקבי מאכלות כל חלקה טובה.

אנו עדים לירידת ערך ההשכלה, לאקלים חברתי המונע העמקה וטיפוח של ערכי תרבות ורוח, לזילות של המאמץ

האינטלקטואלי, לשיח הגולש לעתים לסגנון בוטה, כוחני ואלים.

בתי הספר מושפעים ממגמות אלו בחברה. אולם מערכת החינוך במקום להוות סכר כנגדן, תורמת בעצמה להתחזקותן. זאת, בין השאר, באמצעות הפיכת ציוני בחינות הברגרות והבחינות הבינלאומיות לחזות הכול, בחיפוש אחרי קיצורי דרך כגון מיקוד חומר הלמידה, מועדי ב' וכגון אלו, בראיית התלמיד כ"לקוח" וביצירת שיח המבוסס בעיקר על זכויות ופחות על חובות.

בחרתי להיות מורה. אני רואה זאת כזכות גדולה לעסוק בחינוך ואף יותר מכך ללמד פיזיקה - מקצוע מרתק ובעל תפקיד כה חשוב בתרבות ובהוויה האנושית.

ניסיתי לאורך כל שנותיי כמורה להקפיד על רצינות, התמדה, פתיחות אינטלקטואלית, סקרנות וחשיבה ספקנית.

אולם בשנים האחרונות אני חרד. חרד לעתיד החינוך ומכאן חרד לעתיד החברה והמדינה.

אני חש שאנו המורים בכלל ומורי הפיזיקה בפרט עוצרים בכוחות אחרונים את ההידרדרות במדרון החלקלק. מחזיקים בקושי את האצבע בסכר.

אני מאמין שדבריי מבטאים את רחשי לבם של מורים רבים אחרים ומקווה שיהיה מי שיקרא אותם.

הכרה בצורת פרס ניתנת למספר קטן של מורים, בעוד שרבים כל כך בינינו עוסקים יומיום בעבודה קשה ותובענית, עבודה שאינה זוכה להכרה ולתודה הראויים. אני רוצה לנצל הזדמנות זו להביע הוקרתי כאזרח וכמורה לעבודתו של הציבור הגדול והמכובד מאוד בעיניי שיושב כאן. ציבור שעושה כל מאמץ, ללא תנאים ובשכר משפיל, לקדם את הוראת הפיזיקה.

ולסיום, אני רוצה להקדיש את הפרס לאחי עמיר ז"ל. עמיר שנפל לפני 26 שנים, בגיל עשרים, בלבנון, ואשר דמותו מדרבנת אותי עד היום לעשייה למען הכלל ומאפשרת לי לגייס את הכוחות הדרושים להמשך עבודתי.

תודה.

אייל סיני